

Bryssel den 2 april 2024
(OR. en)

8419/24

**Interinstitutionellt ärende:
2024/0077(NLE)**

**POLCOM 133
FDI 39
ENER 164**

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	27 mars 2024
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2024) 143 final
Ärende:	Förslag till RÅDETS BESLUT om partiellt upphävande av tillämpningen av energistadgefördraget mellan Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) och varje rättslig enhet som ägs eller kontrolleras av personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Ryska federationen eller personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Republiken Belarus, och varje investering i den mening som avses i energistadgefördraget som är en investering som görs av en investerare från Ryska federationen eller Republiken Belarus

För delegationerna bifogas dokument – COM(2024) 143 final.

Bilaga: COM(2024) 143 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 27.3.2024
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om partiellt upphävande av tillämpningen av energistadgefördraget mellan Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) och varje rättslig enhet som ägs eller kontrolleras av personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Ryska federationen eller personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Republiken Belarus, och varje investering i den mening som avses i energistadgefördraget som är en investering som görs av en investerare från Ryska federationen eller Republiken Belarus

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag avser beslutet att partiellt upphäva tillämpningen av energistadgefördraget mellan Euratom och varje rättslig enhet som ägs eller kontrolleras av personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Ryska federationen och personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Republiken Belarus och som inte bedriver någon betydande affärsverksamhet i den del av den fördragsslutande partens område där enheten är organiserad, samt varje investering i den mening som avses i energistadgefördraget som är en investering som görs av en investerare från Ryska federationen eller Republiken Belarus.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Energistadgefördraget är ett multilateralt handels- och investeringsavtal som är tillämpligt på energisektorn. Det undertecknades 1994 och trädde i kraft 1998. Energistadgefördraget innehåller bestämmelser om skydd för investeringar, handel med och transitering av energimaterial och energiprodukter samt tvistlösningsmekanismer. I energistadgefördraget fastställs också en ram för samarbete på energiområdet mellan de fördragsslutande parterna. EU är part i energistadgefördraget¹ tillsammans med Euratom, ett antal medlemsstater samt Japan, Schweiz, Turkiet och de flesta länderna på västra Balkan och i f.d. Sovjetunionen, med undantag av Ryssland² och Belarus³.

I enlighet med artikel 17.1 i energistadgefördraget förbehåller sig varje fördragsslutande part rätten att neka förmåner enligt del III i energistadgefördraget till en juridisk enhet, om en person som är i medborgare i eller som är fast bosatt i en tredje stat äger eller kontrollerar enheten och om enheten i fråga inte bedriver någon betydande affärsverksamhet i den del av den fördragsslutande partens område där enheten är organiserad. Dessutom förbehåller sig varje fördragsslutande part, i enlighet med artikel 17.2 b i fördraget, rätten att neka förmåner enligt del III i energistadgefördraget till en investering, om den nekande fördragsslutande parten finner att investeringen tillhör en investerare i en tredje stat i förhållande till vilken den nekande parten vidtar eller upprätthåller åtgärder som i) förbjuder transaktioner med investerare från den staten, eller ii) skulle brytas eller kringgå om förmånerna enligt denna del III i energistadgefördraget gavs till den statens investerare eller investeringar.

Sedan mars 2014 har EU successivt infört sanktioner mot Ryska federationen, inledningsvis som en reaktion på den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol och den avsiktliga destabiliseringen av Ukraina. Den 23 februari 2022 utvidgade EU sanktionerna som svar på Rysslands erkännande av de icke-regeringskontrollerade ukrainska områdena Donetsk och Luhansk och beslutet att skicka in ryska väpnade styrkor i områdena. Sedan den 24 februari 2022 har EU, som svar på Rysslands militära angrepp mot Ukraina, utvidgat sanktionerna avsevärt. EU har fört upp ett stort antal personer och organisationer på sanktionslistan och vidtagit åtgärder som saknar motstycke i syfte att försvaga Rysslands ekonomiska bas, frånta landet viktig teknik och kritiska marknader och markant minska dess förmåga att föra krig.

¹ Rådets och kommissionens beslut 98/181/EG, EKSG, Euratom av den 23 september 1997 om Europeiska gemenskapernas ingående av energistadgefördraget och energistadgeprotokollet om energieffektivitet och därtill hörande miljöaspekter (EGT L 69, 9.3.1998, s. 1).

² Vid energistadgekonferensens extraordinära möte den 24 juni 2022 drogs Ryska federationens observatörsstatus tillbaka.

³ Vid energistadgekonferensens extraordinära möte den 24 juni 2022 drogs Belarus observatörsstatus och landets provisoriska tillämpning av energistadgefördraget tillbaka.

Samtidigt har EU:s sanktioner utvidgats mot Republiken Belarus som svar på landets inblandning i Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Sanktionerna utvidgades utöver de sanktioner mot Republiken Belarus som redan var i kraft. Detta sanktionssystem består av en rad finansiella, ekonomiska och handelsmässiga åtgärder.

Varken Ryska federationen eller Republiken Belarus är fördragsslutande part i energistadgefördraget. Investerare från dessa länder skulle dock kunna använda bolag som är etablerade på territoriet för en fördragsslutande part i energistadgefördraget för att hävda att Euratom eller dess medlemsstater har agerat i strid med energistadgefördragets investeringsskyddsskyldigheter och därmed inleda förfaranden för tvistlösning mellan investerare och stat mot Euratom eller dess medlemsstater.

Euratoms och dess medlemsstaters åtgärder är förenliga med energistadgefördraget och andra relevanta avtal, och eventuella anspråk avseende sådana åtgärder är under alla omständigheter uteslutna enligt tillämpliga instrument och allmän internationell rätt. Trots detta är det lämpligt att vidta kompletterande förfarandeåtgärder för att undvika tvistlösningsförfaranden mellan investerare och stat mot Euratom eller dess medlemsstater enligt energistadgefördraget.

3. FÖRESLAGNA ÅTGÄRDER

I enlighet med artikel 17 i energistadgefördraget får de fördragsslutande parterna neka förmånerna med bestämmelserna om investeringsskydd i energistadgefördraget till investerare från icke-fördragsslutande parter som försöker missbruka energistadgefördraget genom att väcka talan om investeringar genom skalbolag eller avseende åtgärder som rör sanktioner (*nekande av förmåner*).

Det är lämpligt att åberopa artikel 17.1 i energistadgefördraget och neka förmånerna i del III i energistadgefördraget till varje rättslig enhet som ägs eller kontrolleras av personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Ryska federationen eller personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Republiken Belarus och som inte bedriver någon betydande affärsverksamhet i den del av den fördragsslutande partens område där enheten är organiserad. På samma sätt är det lämpligt att neka dessa förmåner till varje investering i den mening som avses i energistadgefördraget som är en investering som tillhör en investerare från Ryska federationen eller från Republiken Belarus under de omständigheter som anges i artikel 17.2 b i energistadgefördraget.

Nekandet av förmåner enligt artikel 17 innebär ett partiellt upphävande av energistadgefördraget och bör genomföras av kommissionen genom att en offentlig förklaring utfärdas på Euratoms och alla medlemsstaters vägnar som är fördragsslutande parter i energistadgefördraget.

4. RÄTTSLIG GRUND

Euratomfördraget innehåller inga bestämmelser som motsvarar artikel 218.9 i EUF-fördraget vad gäller rådets antagande av ett beslut om att tillfälligt upphäva tillämpningen av ett avtal. Om ett avtal såsom energistadgefördraget som ingåtts av Euratom tillfälligt behöver upphävas, ska de förfaranden som föreskrivs i artikel 101 i Euratomfördraget tillämpas.

I artikel 101 första stycket i Euratomfördraget föreskrivs följande: ”Gemenskapen kan inom ramen för sin kompetens åta sig förpliktelser genom att träffa avtal med tredjeland, internationella organisationer eller medborgare i tredjeland.”

I artikel 101 andra stycket i Euratomfördraget föreskrivs följande: ”Kommissionen ska förhandla om sådana avtal enligt rådets direktiv; avtalen ska ingås av kommissionen med rådets godkännande; rådet ska fatta beslut med kvalificerad majoritet.”

Det faktum att artikel 17 i energistadgefördraget åberopas innebär att energistadgefördraget till viss del tillfälligt upphör att gälla, närmare bestämt del III om främjande och skydd av investeringar, för investerare från Ryska federationen och Republiken Belarus. Den rättsliga grunden för förslaget till beslut är därför artikel 101 andra stycket i Euratomfördraget.

5. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Då förklaringen enligt artikel 17 i energistadgefördraget kommer att upphäva tillämpningen av energistadgefördraget för Euratom och alla medlemsstater som är fördragsslutande parter i energistadgefördraget, är det lämpligt att den offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om partiellt upphävande av tillämpningen av energistadgefördraget mellan Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) och varje rättslig enhet som ägs eller kontrolleras av personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Ryska federationen eller personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Republiken Belarus, och varje investering i den mening som avses i energistadgefördraget som är en investering som görs av en investerare från Ryska federationen eller Republiken Belarus

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artikel 101 andra stycket,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och
av följande skäl:

- (1) Energistadgefördraget ingicks av Euratom genom rådets och kommissionens beslut 98/181/EG, EKSG, Euratom av den 23 september 1997 om Europeiska gemenskapernas ingående av energistadgefördraget och energistadgeprotokollet om energieffektivitet och därtill hörande miljöaspekter (EGT L 69, 9.3.1998, s. 1) och trädde i kraft den 16 april 1998.
- (2) I enlighet med artikel 17.1 i energistadgefördraget förbehåller sig varje fördragsslutande part rätten att neka förmåner enligt del III i avtalet till en juridisk enhet, om personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i en tredje stat äger eller kontrollerar enheten och om enheten i fråga inte bedriver någon betydande affärsverksamhet i den del av den fördragsslutande partens område där enheten är organiserad.
- (3) I enlighet med artikel 17.2 b i energistadgefördraget förbehåller sig varje fördragsslutande part rätten att neka förmåner enligt del III i avtalet till en investering, om den nekande fördragsslutande parten finner att investeringen tillhör en investerare i en tredje stat i förhållande till vilken den nekande parten vidtar eller upprätthåller åtgärder, som i) förbjuder transaktioner med investerare från den staten, eller ii) skulle brytas eller kringgå om förmånerna enligt denna del gavs till den statens investerare eller investeringar.
- (4) Unionen har successivt infört restriktiva åtgärder (sanktioner) mot Ryska federationen, inledningsvis som en reaktion på den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol och den avsiktliga destabiliseringen av Ukraina. Unionen utvidgade sanktionerna som svar på Rysslands erkännande av de icke-regeringskontrollerade ukrainska områdena Donetsk och Luhansk och beslutet att skicka in ryska väpnade styrkor i områdena. Som svar på Rysslands militära angrepp mot Ukraina har unionen utvidgat sanktionerna avsevärt.
- (5) Samtidigt har unionens sanktioner utvidgats mot Republiken Belarus som svar på landets deltagande i Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

- (6) Varken Ryska federationen eller Republiken Belarus är fördragsslutande part i avtalet. Investerare från dessa länder skulle dock kunna försöka använda bolag som är etablerade på territoriet för en fördragsslutande part i avtalet för att hävda att Euratom eller dess medlemsstater har agerat i strid med energistadgefördragets investeringsskyddsskyldigheter och därmed inleda förfaranden för tvistlösning mellan investerare och stat mot Euratom eller dess medlemsstater.
- (7) Euratoms och dess medlemsstaters åtgärder är förenliga med energistadgefördraget och andra relevanta avtal, och eventuella anspråk avseende sådana åtgärder är under alla omständigheter uteslutna enligt tillämpliga instrument och allmän internationell rätt. Trots detta är det lämpligt att vidta kompletterande förfarandeåtgärder för att undvika tvistlösningsförfaranden mellan investerare och stat mot Euratom eller dess medlemsstater enligt energistadgefördraget.
- (8) Enligt artikel 17 i avtalet får de fördragsslutande parterna neka förmåner i form av investeringsskydd för investerare från icke-avtalsslutande parter som försöker missbruka avtalet genom att väcka talan om investeringar i de aktuella situationerna (*nekande av förmåner*).
- (9) Det är lämpligt att åberopa artikel 17.1 i avtalet avseende varje rättslig enhet som ägs eller kontrolleras av personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Ryska federationen eller personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Republiken Belarus och som inte bedriver någon betydande affärsverksamhet i den del av den fördragsslutande partens område där enheten är organiserad. På samma sätt är det lämpligt att åberopa artikel 17.2 b avseende varje investering i den mening som avses i avtalet som är en investering som tillhör en investerare från Ryska federationen eller från Republiken Belarus under de omständigheter som anges i den bestämmelsen.
- (10) Nekandet av förmåner enligt artikel 17 i avtalet innebär ett partiellt upphävande av avtalet och bör genomföras av kommissionen genom att förklaringen i bilagan till detta beslut utfärdas på Euratoms och alla medlemsstaters vägnar som är fördragsslutande parter i avtalet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

- 1. Härmed godkänns Europeiska atomenergigemenskapens nekande i enlighet med artikel 17.1 i energistadgefördraget av förmåner enligt del III i det avtalet till varje rättslig enhet som ägs eller kontrolleras av personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Ryska federationen eller personer som har medborgarskap eller är fast bosatta i Republiken Belarus och som inte bedriver någon betydande affärsverksamhet i den del av den fördragsslutande partens område där enheten är organiserad.
- 2. Härmed godkänns Europeiska atomenergigemenskapens nekande i enlighet med artikel 17.2 b i energistadgefördraget av förmåner enligt del III i det avtalet till varje investering som tillhör en investerare från Ryska federationen eller från Republiken Belarus under de omständigheter som anges i den bestämmelsen.

Artikel 2

Kommissionens utfärdande av förklaringen i bilagan godkänns härmed.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*